

**ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА**

**ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

04 січня 2023 року

м. Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:

головуючого – судді Павлишина О.Ф.,
суддів: Никифорова А.С., Чорненської Д.С.,

секретар судового засідання Возна К.М.,

за участю:
представників Міністерства юстиції України Коцюбко І.В., Ільченко К.А.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду
апеляційну скаргу Міністерства юстиції України
на рішення Вищого антикорупційного суду від 12 грудня 2022 року,
головуючий у суді першої інстанції Крикликий В.В., судді Ногачевський В.В., Маслов
В.В.,

у справі за адміністративним позовом до Януковича Віктора Федоровича, третіх осіб, які
не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору: Товариство з обмеженою
відповідальністю «Танталіт», Товариство з обмеженою відповідальністю «Дом Лесника»,
Янукович Олександр Вікторович, Янукович Людмила Олексandrівна, Полежай Любов
Леонідівна про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про
санкції»,

ВСТАНОВИЛА:

16.11.2022 до Вищого антикорупційного суду звернулося Міністерство юстиції України
(далі – позивач) із адміністративним позовом до Януковича В.Ф. (далі – відповідач), треті
особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору: Товариство з обмеженою
відповідальністю «Танталіт» (далі – ТОВ «Танталіт»), Товариство з обмеженою
відповідальністю «Дом Лесника» (далі – ТОВ «Дом Лесника»), Янукович О.В., Янукович
Л.О., Полежай Л.Л. (далі – треті особи), в якому просило:

- застосувати санкцію, передбачену п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції»
№1644-VII від 14.08.2014 (далі – Закон України «Про санкції»);
- стягнути в дохід держави активи, які належать відповідачу, а також третім особам,
щодо яких (активів) відповідач прямо або опосередковано може вчиняти дії, тутожні за
змістом здійсненню права розпорядження ними.

23.11.2022 позивачем подано заяву про збільшення позовних вимог, в якій він просив:

- додатково стягнути в дохід держави належні відповідачу історико-культурні та матеріальні цінності, вилучені за місцем його проживання в резиденції «Межигір'я» та у мисливському будинку «Сухолуччя»;
- стягнути в дохід держави транспортні засоби, зареєстровані на праві власності за Янукович Л.О. та Януковичем О.В.

12.12.2022 позивачем подано до суду заяву про додаткові обґрунтування позовних вимог.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що рішенням Ради національної безпеки та оборони України (далі – РНБО) «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 12.10.2022, введеним в дію Указом Президента України №694/2022 від 12.10.2022, щодо Януковича В.Ф. застосовані персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) у вигляді блокування активів. На думку позивача, Янукович В.Ф., будучи суб'єктом терористичної діяльності, вчиняв дії щодо створення суттєвої загрози національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, а також значною мірою сприяв вчиненню таких дій іншими особами, що є підставою для застосування стосовно нього санкції у виді стягнення активів у дохід держави на підставі пп.«г» п.1, пп.«а» п.2 абз.4 ч.1 ст.51 Закону України «Про санкції».

12.12.2022 рішенням Вишого антикорупційного суду:

1. позовну заяву Міністерства юстиції України задовольнити частково;
2. застосовано до Януковича В.Ф. санкцію, передбачену п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції»;
3. ухвалено стягнути в дохід держави активи (рухоме, нерухоме майно, кошти):
 - 1)Центр відпочинку та здоров'я, що знаходиться за адресою: Київська обл., Вишгородський район, с. Нові Петрівці, вул. Франка Івана, буд. 19;
 - 2)Готельно-ресторанний комплекс, розташований за адресою: Київська область, Вишгородський район., с/рада Сухолуцька, «Акація», урочище, 1;
 - 3)Житловий будинок, загальною площею 825,8 кв.м, що знаходиться за адресою: Київська обл., Вишгородський район, с. Нові Петрівці, вул. Франка Івана, буд 18;
 - 4)Машиномісце у підземному паркінгу, загальною площею 20,00 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Київ, проспект Героїв Сталінграда, буд. 8, гараж 293;
 - 5)Машиномісце у підземному паркінгу, загальною площею 19,90 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Київ, проспект Героїв Сталінграда, буд 8, гараж 294;
 - 6)Квартиру, загальною площею 239,4 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Київ, проспект Оболонська набережна, буд. 15, кв. 13;
 - 7)Будинок, загальною площею 619,6 кв.м, що знаходиться за адресою: Київська обл., Вишгородський район, с. Нові Петрівці, вул. Франка Івана, буд. 20;
 - 8)Грошові кошти на загальну суму 31 047 676,73 грн та 84 964,60 доларів США, які зберігаються на рахунках в Акціонерному товаристві «Державний ощадний банк України», а саме: на р/р : (980) сума в розмірі 28 782 254,99 грн; на р/р (980) сума в розмірі 2 265 421,74 грн, на р/р (840) сума в розмірі 84 964,60 доларів США;
 - 9)Грошові кошти в сумі 53 280 грн, які зберігаються на банківських рахунках № та № , відкритих у АТ «Райффайзен Банк»;
 - 10)Судно марки Бриг, бортовий реєстраційний номер , 2000 року побудови;
 - 11)100% частки в статутному капіталі ТОВ «Танталіт» (код ЄРДПОУ 35371154);
 - 12)100% частки в статутному капіталі ТОВ «Дом Лесника» (код ЄРДПОУ 34702553);
 - 13)транспортний засіб TOYOTA SIENNA, 2011 року випуску, сірого кольору, номер кузова – , д.н.з. , а також історико-культурні та матеріальні цінності.
4. в іншій частині у задоволенні позової заяви Міністерству юстиції України

відмовлено.

19.12.2022 до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшла апеляційна скарга Міністерства юстиції України на вищевказане рішення, у якій позивач просить:

1. рішення Вищого антикорупційного суду від 12.12.2022 скасувати частково;
2. ухвалити нове рішення, яким задоволінити позов у частині стягнення активів у дохід держави, якими опосередковано володіє Янукович В.Ф. через Януковича О.В. та Полежай Л.Л.

Посилається на такі обставини:

1. суд першої інстанції необґрунтовано дійшов висновку про відсутність опосередкованого контролю Януковичем В.Ф. щодо Януковича О.В. та Полежай Л.Л., що свідчить про невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи;

2. майно, набуте Полежай Л.Л., фактично належить Януковичу В.Ф. та щодо нього він може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження через третіх осіб. Янукович В.Ф. у період перебування в Україні підтримував тісні взаємовідносини та спільно проживав із Полежай Л.Л. Сукупний дохід Полежай Л.Л. із 2004 по 2014 рік (на момент набуття у власність квартири) був недостатнім для придбання такого майна. Про це, відповідно до показань свідків, свідчить те, що Полежай Л.Л. у 2002 році приїхала до урочища «Межигір'я» у складі робітників Януковича В.Ф. та працювала офіціанткою. Також квартира Полежай Л.Л. розташована за адресою: м. Київ, Оболонська набережна, буд.15, корп. 5, кв.7, а Януковича В.Ф. – м. Київ, Оболонська набережна, буд.15, кв.13. Тобто це один об'єкт нерухомості, оформленій на декількох осіб. Полежай Л.Л. не проживає у зазначеній квартирі та не перебуває на території України щонайменше протягом останніх п'яти років;

3. Янукович О.В. – син Януковича В.Ф. та Янукович Л.О. Встановивши перелік об'єктів права власності, належних Януковичу О.В., суд першої інстанції дійшов до висновку, що за ст.1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Янукович В.Ф. та Янукович О.В. є пов'язаними особами, а також, що Янукович О.В. надавав вказівку Герасименку Г.Г. про створення та керівництво ТОВ «Медінвесттрейд», у власність якого перейшло державне майно (резиденція «Межигір'я») внаслідок укладення з НАК «Надра України» договору міни. Більше того, Литовченко О.В. (особа, яка обіймала посади на підприємствах, підконтрольних Януковичу О.В.) був у числі засновників та керівників ТОВ «Танталіт» та ТОВ «Дом Лесника» (підприємств, які на праві власності володіють резиденцією «Межигір'я» та готельно-ресторанним комплексом «Акація», якими фактично користувався та розпоряджався Янукович В.Ф.). Тобто Янукович О.В. діяв в інтересах Януковича В.Ф. та брав безпосередню участь у приватизації нерухомого майна, оскільки надавав вказівку на створення цих підприємств та залучав до приватизації осіб, які були підконтрольні йому, зокрема Литовченка П.В. та Герасименка Г.Г. Попри це суд першої інстанції відмовив у частині задоволення стягнення активів у дохід держави, якими опосередковано володіє Янукович В.Ф. через Януковича О.В. При цьому судом не враховано, що все нерухоме майно Януковичем О.В. набуте у власність виключно під час перебування його батька на керівних посадах в органах виконавчої влади та посаді Президента України.

Відповідач Янукович В.Ф., треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача: Янукович О.В., Янукович Л.О., Полежай Л.Л. та представники третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача: ТОВ «Танталіт» та ТОВ «Дом Лесника» у судове засідання не прибули, причин неявки не повідомили, правом подання відзвisu на апеляційну скаргу не скористалися.

Згідно зі ст.283-1 КАС України про розгляд апеляційної скарги сторони повідомляються в порядку, передбаченому статтею 268 цього Кодексу. Неявка учасників справи та/чи їх представників у судове засідання не перешкоджає розгляду апеляційної скарги та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, перенесення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні.

Відповідно до положень ст.268 КАС України про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту

повістки на офіційну електронну адресу, а за її відсутності - кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку. Учасник справи вважається повідомленим належним чином про дату, час та місце розгляду справи, визначеної частиною першою цієї статті, з моменту направлення такого повідомлення працівником суду, про що останній робить відмітку у матеріалах справи, та (або) з моменту оприлюднення судом на веб-порталі судової влади України відповідної ухвали про відкриття провадження у справі, дату, час та місце судового розгляду. Неприбуття у судове засідання учасника справи, повідомленого відповідно до положень цієї статті, не перешкоджає розгляду справи у судах першої та апеляційної інстанцій.

Апеляційним судом на веб-порталі судової влади України згідно із ч.2 ст.268 КАС України опубліковано ухвалу про відкриття провадження та повістки про виклик у судове засідання.

Також апеляційним судом направлено повістки про виклик у судове засідання за відомими суду поштовими адресами.

Відповідно до повідомень про вручення поштових відправлень повістки адресовані ТОВ «Танталіт» та ТОВ «Дом Лесника» повернулася без вручення з відміткою АТ «Укрпошти» про відсутність адресата за вказаною адресою і закінченням терміну зберігання.

За таких обставин, суд вважає за можливе здійснити розгляд апеляційної скарги за відсутності відповідача та третіх осіб (їх представників).

Представники Міністерства юстиції України Коцюбко І.В., Ільченко К.А. в судовому засіданні підтримали вимоги апеляційної скарги та надали пояснення, які аналогічні її доводам.

Колегія суддів, заслухавши суддю-доповідача, пояснення представників позивача, перевіривши доводи апеляційної скарги, дослідивши матеріали справи, вважає, що апеляційна скарга підлягає частковому задоволенню, з огляду на таке.

Судом першої інстанції встановлено, що відповідач Янукович Віктор Федорович, 09.07.1950 року народження, уродженець м. Єнакієве Донецької області, громадянин України, ідентифікаційний номер платника податків – , зареєстрований за адресою: , фактично проживав в Україні за адресою:

Янукович В.Ф. є колишнім українським політичним та державним діячем, четвертим Президентом України (з 25.02.2010 до 22.02.2014), двічі Прем'єр-міністром України (з 21.11.2002 по 05.01.2005 та з 04.08.2006 по 18.12.2007) та Головою політичної партії «Партія регіонів» (з 2003 по 2010 роки). Вказані обставини підтверджуються матеріалами справи та встановлені вироком Оболонського районного суду міста Києва від 24.01.2019 у справі № 756/4855/17.

Рішенням РНБО «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 19.03.2021 вирішено підтримати пропозиції щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), внесені Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) та Службою безпеки України.

Вказаним рішенням застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) до фізичних осіб згідно з додатком 1 та юридичних осіб згідно з додатком 2.

Відповідно до позиції 27 додатку 1 до рішення РНБО від 19.03.2021 до Януковича В.Ф. застосовані персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) безстроково, зокрема у виді блокування активів – тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним йому майном.

Указом Президента України №151/2021 від 09.04.2021 введено в дію рішення РНБО «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 19.03.2021.

Рішенням РНБО «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 12.10.2022 вирішено підтримати пропозиції КМУ щодо застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Пунктом 3 вказаного рішення вирішено у графі «Вид обмежувального заходу (відповідно до Закону України «Про санкції»)» позиції 12, 14 і 27 додатка 1 до рішення РНБО «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 19.03.2021, введеного в дію Указом Президента України №151/2021 від 09.04.2021, цифру і слова «1) блокування активів – тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном» виключити.

Водночас пунктом 2 вказаного рішення застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) до фізичних осіб згідно з додатком.

Відповідно до позиції 3 додатку до рішення РНБО від 12.10.2022 до Януковича В.Ф. застосовано обмежувальний захід (санкцію) у виді блокування активів – тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Указом Президента України №694/2022 від 12.10.2022 введено в дію рішення РНБО «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 12.10.2022.

Частково задовільняючи позовну заяву, суд першої інстанції обґрунтовано визнав, що наявні підстави для застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, що належать відповідачу, а також активів, щодо яких відповідач може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції», оскільки:

– Янукович В.Ф. несе відповідальність за підтримку дій країни-агресора, країни-терориста, що підривають та загрожують національній безпеці, суверенітету, терitorіальній цілісності та недоторканності України шляхом надання представникам російської федерації допомоги в проведенні підрывної діяльності проти України, здійснення сприяння та погодження збройної агресії та ведення агресивної війни проти України, геноциду народу України та вчинення злочинів проти людяності;

– Янукович В.Ф. своїми умисними діями, значною мірою сприяв створенню суттєвої загрози національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності), і його умисні дії фактично містять ознаки інформаційного сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у п.2 ч.1 ст.5-1 Закону України «Про санкції», зокрема шляхом організації та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на: спонукання до збройної агресії проти України, геноциду Українського народу, дискримінації за ознакою громадянства України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів або злочинів проти людяності; виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності; глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних держави-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України; підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до

незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями; розпалювання ненависті до Українського народу, його культури, державної мови, національної ідентичності.

Цими діями завдано істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом взяття участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) підготовки збройної агресії проти України, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України (підпункт «г» пункту 1 ч.1 ст.5-1 Закону України «Про санкції»).

Разом з тим, відмовляючи в задоволенні позову в частині стягнення в дохід держави належних Януковичу О.В.: земельної ділянки, кадастровий номер , та будівлі, що знаходяться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г; земельної ділянки, кадастровий номер , та будівлі господарсько-побутової, що знаходяться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52б; житлового будинку з надвірними побудовами, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65Д; будівлі господарсько-побутової, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 51а; нежитлової будівлі – корпусу «Сон у моря», нежитлові будівлі – будиночок садівника літ. Б, нежитлові будівлі: літ. Ф' площею 121,1 кв.м, літ. Т площею 180,9 кв.м, літ. Ф площею 141,3 кв.м, літ. Ц та споруди, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11, та транспортний засіб TOYOTA LAND CRUISER 100, державний номерний знак , суд першої інстанції дійшов висновку, що позивачем не надано доказів на підтвердження неможливості придбання Януковичем О.В. за власні кошти зазначеного вище майна та доказів, які б свідчили, що Янукович В.Ф. прямо чи опосередковано може вчиняти дії, тогожні за своїм змістом праву розпорядження активами, належними на праві приватної власності Януковичу О.В.

Однак із таким висновком погодитись не можна, оскільки він не відповідає обставинам справи.

Так, судом першої інстанції встановлено, що Янукович Олександр Вікторович, 10.07.1973 року народження, (ідентифікаційний код), станом на 30.03.2009 значився зареєстрованим за адресою: (інформація наведена на дату видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон) (т.10 а.с.204).

Відповідно до матеріалів адміністративної справи, а саме з актового запису про народження №610 від 01.08.1973, виданого відділом державної реєстрації актів цивільного стану Єнакіївського міського управління юстиції у Донецькій області, Янукович Олександр Вікторович (ідентифікаційний код) є сином Януковича В.Ф. та Янукович Л.О. (т.5 а.с.313).

Згідно з інформацією з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Реєстру прав власності на нерухоме майно у власності Януковича О.В. перебуває таке нерухоме майно:

1) земельна ділянка, кадастровий номер , розташована за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г (інформаційна довідка №314496140 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 23.04.2013 (т.7 а.с.172);

2) будівля, загальною площею 1489,8 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г (інформаційна довідка №314496140 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 30.03.2011 (т.7 а.с.172);

3) земельна ділянка, кадастровий номер , розташована за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52 б (інформаційна довідка №314493654 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 31.07.2013 (т.7 а.с.175);

4) будівля господарсько-побутова, загальною площею 840 кв.м., що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52б (інформаційна довідка №314493654 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 31.07.2013 на підставі договору

купівлі-продажу від 31.07.2013 №2109 (т.7 а.с.175);

5) житловий будинок з надвірними побудовами, загальною площею 1 077,3 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65Д (інформаційна довідка №314494120 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 20.05.2009 (т.7 а.с.179);

6) будівля господарсько-побутова, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 51 а (інформаційна довідка №314496312 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 20.08.2012 (т.7 а.с.182);

7) нежитлові будівлі – корпус «Сон у моря» літ. Е, загальною площею 71,5 кв.м, корпус «Сон у моря» літ. Ж, загальною площею 71,3 кв.м, на ділянці навіси літ. Р,Щ, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вулиця Янтарна, буд. 11 (у позовній заяві помилково зазначено вулиця Янтарна, 11а) (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022). Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 04.02.2011 на підставі договору купівлі-продажу від 16.12.2010 №3621 (т.7 а.с.189);

8) нежитлові будівлі – будиночок садівника літ. Б, загальною площею 74,7 кв.м, відкрита тераса літ. б, площею 85,8 кв.м, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (у позовній заяві помилково зазначено вулиця Янтарна, 11а) (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022) Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 04.02.2011 на підставі договору купівлі-продажу від 16.12.2010 №3614 (т.7 а.с.190);

9) нежитлові будівлі: літ. Ф' площею 121,1 кв.м, літ. Т площею 180,9 кв.м, літ. Ф площею 141,3 кв.м, літ. Ц площею 194,8 кв.м., з кортом та бесідкою, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (у позовній заяві помилково зазначено вулиця Янтарна, 11а) (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022) Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 04.02.2011 на підставі договору купівлі-продажу від 16.12.2010 №3607 (т.7 а.с.191);

10) споруди, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (у позовній заяві помилково зазначено вулиця Янтарна, 11а) (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022) Вказане нерухоме майно Янукович О.В. набув у власність 29.06.2011 на підставі договору купівлі-продажу від 09.06.2011 №1746 (т.7 а.с.184).

Також відповідно до інформації Головного сервісного центру Міністерства внутрішніх справ України (№31/13472-11460-2022 від 16.11.2022) в Єдиному реєстрі транспортних засобів за Януковичем О.В. 09.06.2007 на праві власності зареєстрований транспортний засіб TOYOTA LAND CRUISER 100, 2007 року випуску, сірого кольору, номер кузова (№ шасі)

, державний номерний знак . (т.9 а.с.171).

Згідно з положеннями ст.1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Янукович В.Ф. та Янукович О.В. є пов'язаними особами.

Відповідно до відомостей з інформаційного фонду Державного реєстру фізичних осіб – платників податків станом на 23.02.2015 за 2004-2014 р.р. Янукович О.В. отримав такі доходи: в 2004 році – 19 400 грн, в 2005 році – 18 900,12 грн, в 2006 році – 14 262 065,61 грн, в 2007 році – 174 965 187,17 грн, в 2008 році – 101 208 414,35 грн, 2009 році – 394 478,72 грн, в 2010 році – 331 969 520,55 грн, в 2011 році – 221 017 873,92 грн, в 2012 році – 139 661 653,80 грн, в 2013 році – 332 207 462,75 грн, в 2014 році – 1 010 312,00 грн.

Колегія суддів погоджується з доводами позивача, що зростання доходів Януковича О.В. та у зв'язку з цим можливість придбання нерухомого і рухомого майна була лише в періоди перебування Януковича В.Ф. на посадах Прем'єр-міністра України та Президента України.

Таким чином, виходячи зі змісту поняття пов'язана особа, слід визнати, що Янукович В.Ф. може опосередковано через Януковича О.В. вчиняти дії щодо набутих у власність Януковичем О.В. під час перебування Януковича В.Ф. на посадах Прем'єр-міністра України та Президента України земельної ділянки, розташованої за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г, будівлі, загальною площею 1489,8 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г, земельної ділянки, розташованої за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52 б,

будівлі господарсько-побутової, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52б, житлового будинку з надвірними побудовами, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65Д, будівлі господарсько-побутової, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 51 а, нежитлових будівель – корпус «Сон у моря» літ. Е, загальною площею 71,5 кв.м, корпус «Сон у моря» літ. Ж, загальною площею 71,3 кв.м, на ділянці навісі літ. Р,Щ, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вулиця Янтарна, буд. 11, нежитлових будівель – будиночок садівника літ. Б, загальною площею 74,7 кв.м, відкрита тераса літ. б, площею 85,8 кв.м, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11, нежитлових будівель: літ. Ф' площею 121,1 кв.м, літ. Т площею 180,9 кв.м, літ. Ф площею 141,3 кв.м, літ. Ц площею 194,8 кв.м., з кортом та бесідкою, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11, споруд, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11, а також транспортного засобу TOYOTA LAND CRUISER 100, 2007 року випуску, сірого кольору, номер кузова (№ шасі) , державний номерний знак , які тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Суд першої інстанції вказаних обставин не врахував та при визначенні того, чи є Янукович О.В. реальним власником, помилково взяв до уваги лише можливість придбання майна за власні кошти, залишивши поза увагою взаємозв'язок можливості отримання доходів та наявних грошових активів із посадою Януковича В.Ф.

А тому, оскільки відомостями з інформаційного фонду Державного реєстру фізичних осіб – платників податків станом на 23.02.2015 за 2004-2014 р.р. стверджується зниження доходів Януковича О.В. більше ніж в сто разів у період, коли його батько – Янукович В.Ф. не перебував на посадах Прем'єр-міністра України та Президента України, колегія суддів приходить до висновку, що Янукович В.Ф. контролює вищевказане майно через неформалізоване право розпорядження ним шляхом фактичної можливості визначення долі цього майна.

У зв'язку з викладеним, колегія суддів вважає, що рішення суду в цій частині слід скасувати та ухвалити нове рішення про застосування до Януковича В.Ф. санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції», та стягнути в дохід держави майно Януковича О.В., щодо якого Янукович В.Ф. може опосередковано (через Януковича О.В.) вчинити дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

Відмовляючи в задоволенні позову в частині майна, що належить Полежай Л.Л., суд першої інстанції виходив з того, що позивачем не надано доказів на підтвердження вартості зазначененої квартири та неможливості її придбання Полежай Л.Л. за власні кошти, а також, що у наданих позивачем матеріалах відсутні докази, які б свідчили, що Янукович В.Ф. прямо чи опосередковано може вчинити дії, тотожні за своїм змістом праву розпорядження активами, належними на праві приватної власності Полежай Л.Л. та Полежай М.Є.

При цьому судом встановлено такі обставини.

Згідно з відповідю Державної міграційної служби №6.2-12169/3.1-22 від 08.12.2022 Полежай Любов Леонідівна, 31.01.1975 року народження, (ідентифікаційний код), з 19.03.2013 зареєстрована за адресою:

(т.10 а.с.204).

Під час досудового розслідування Державним бюро розслідувань встановлено, що Янукович В.Ф. у період перебування в Україні підтримував тісні взаємовідносини та спільно проживав з Полежай Л.Л.

Зі змісту протоколів допиту свідків Рудоман Ю.О. та Мартиненко Н.М., допитаних у кримінальному провадженні №1201400060000228, убачається, що з 2002 року Полежай Л.Л. працювала на посаді офіціантки на території «Межигір'я». Проте, з 2005-2006 років спільно проживала з Януковичем В.Ф. та з того ж часу Янукович Л.О. (дружина Януковича В.Ф.) до «Межигір'я» не приїжджала. Починаючи з 01.04.2010, Полежай Л.Л. мешкала з Януковичем В.Ф. у будинку «Хонка», на території «Межигір'я». Із цього часу там же мешкала донька

Полежай Л.Л. на ім'я Марія (т.10 а.с.210, 212).

Інформація про зв'язок між Януковичем В.Ф. та Полежай Л.Л. неодноразово з'являлася у засобах масової інформації, що відображену в аналітичній довідці Автономної некомерційної організації Центр антикорупційних досліджень та ініціатив «Трансперенсі Інтернешнл – Р» (т.2 а.с.37).

Згідно з інформацією, наданою Державною податковою службою України (інформаційна довідка №11463/5/99-00-08-02-01-05 від 05.12.2022) у 2011 році Полежай Л.Л. отримувала офіційний дохід у розмірі 893 020 грн, у 2012 році – 912 406 грн, у 2013 році – 5 716 578 грн (т.11 а.с.3).

Відповідно до відомостей з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Реєстру прав власності на нерухоме майно (інформаційна довідка №314488900 від 08.11.2022) Полежай Л.Л. 05.03.2012 на підставі договору купівлі-продажу №361 від 29.02.2012 набула у приватну власність квартиру, загальною площею 148,50 кв.м, що розташована за адресою: місто Київ, Оболонська набережна, 15, корпус 5, квартира 7. У подальшому, на підставі договору міни №2002 від 02.03.2013, укладеного між Полежай Л.Л. та Полежай Марією Єгорівною, на останню 02.03.2013 оформлено право власності на 2/3 частки вищевказаної квартири. Отже, станом на момент розгляду вказаної справи у власності Полежай Л.Л. залишається 1/3 частки цієї квартири (т.7 а.с.165).

Із витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про народження від 07.12.2022 вбачається, що Полежай Марія Єгорівна, 20.06.2001 року народження, є донькою Полежай Любов Леонідівни (т.11 зв. ст. а.с.20).

Колегія суддів враховує, що відповідно до договору міни №2002 від 02.03.2013, укладеного між Полежай Л.Л. та Полежай М.Є., на останню 02.03.2013 оформлено право власності на 2/3 частки вищевказаної квартири, і на час розгляду цієї справи у власності Полежай Л.Л. залишається 1/3 частки зазначеної квартири, однак власниця 2/3 частин – Полежай М.Є. у справу не залучена.

Таким чином, вирішення питання про застосування санкції щодо майна Полежай Л.Л., при тому, що частка власності Полежай М.Є. є значною, безумовно призведе до порушення прав останньої.

Згідно з положеннями ст.50 КАС України, якщо в результаті ухвалення судового рішення сторона може набути право стосовно третьої особи або третя особа може пред'явити вимоги до сторони, така сторона зобов'язана сповістити цю особу про відкриття провадження у справі і подати до суду заяву про залучення її до участі у справі як третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору. До такої заяви повинні бути додані докази про направлення її копії особі, про залучення якої як третьої особи подана заява. У разі розгляду справи без повідомлення третьої особи про розгляд справи обставини справи, встановлені судовим рішенням, не мають юридичних наслідків при розгляді позову, пред'явленого стороною, яка брала участь у цій справі, до цієї третьої особи або позову, пред'явленого цією третьою особою до такої сторони.

А тому положення КАС України виключають можливість ухвалення нового рішення про застосування до Януковича В.Ф. санкції передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» щодо майна Полежай Л.Л. та Полежай М.Є., не залученої до участі у справі як третьої особи.

У зв'язку з викладеними обставинами, колегія суддів вважає, що доводи апеляційної скарги про наявність підстав для скасування рішення суду в цій частині є неспроможними.

Керуючись ст.317, 321, 322 КАС України, колегія суддів

ВИРИШИЛА:

Апеляційну скаргу Міністерства юстиції України задовольнити частково.

Рішення Вищого антикорупційного суду від 12 грудня 2022 року в частині відмови в задоволенні позову щодо опосередкованого володіння Януковичем Віктором Федоровичем

майном, яке належить Януковичу Олександру Вікторовичу, скасувати.

У цій частині постановити рішення, яким позовні вимоги Міністерства юстиції України задовольнити.

Застосувати до Януковича Віктора Федоровича санкцію, передбачену п.1-1 ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції».

Стягнути в дохід держави активи (рухоме, нерухоме майно), які зареєстровані на ім'я Януковича Олександра Вікторовича, а саме:

1) земельну ділянку, кадастровий номер , розташовану за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г (інформаційна довідка №314496140 від 08.11.2022);

2) будівлю, загальною площею 1489,8 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65 Г (інформаційна довідка №314496140 від 08.11.2022);

3) земельну ділянку, кадастровий номер , розташовану за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52 б (інформаційна довідка №314493654 від 08.11.2022);

4) будівлю господарсько-побутову, загальною площею 840 кв. м., що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 52б (інформаційна довідка №314493654 від 08.11.2022);

5) житловий будинок з надвірними побудовами, загальною площею 1 077,3 кв.м, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 65Д (інформаційна довідка №314494120 від 08.11.2022);

6) будівлю господарсько-побутову, що знаходиться за адресою: м. Донецьк, вул. Райніса, 51 а (інформаційна довідка №314496312 від 08.11.2022);

7) нежитлові будівлі – корпус «Сон у моря» літ. Е, загальною площею 71,5 кв.м, корпус «Сон у моря» літ. Ж, загальною площею 71,3 кв.м, на ділянці навісі літ. Р, ІІ, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вулиця Янтарна, буд. 11 (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022);

8) нежитлові будівлі – будиночок садівника літ. Б, загальною площею 74,7 кв.м, відкрита тераса літ. б, площею 85,8 кв.м, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022);

9) нежитлові будівлі: літ. Ф' площею 121,1 кв.м, літ. Т площею 180,9 кв.м, літ. Ф площею 141,3 кв.м, літ. Ц площею 194,8 кв.м., з кортом та бесідкою, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022);

10) споруди, що розташовані за адресою: Автономна Республіка Крим, м. Ялта, смт. Відрядне, вул. Янтарна, буд. 11 (інформаційна довідка №314495020 від 08.11.2022);

11) транспортний засіб TOYOTA LAND CRUISER 100, 2007 року випуску, сірого кольору, номер кузова (№ шасі) , державний номерний знак .

Апеляційну скаргу в іншій частині залишити без задоволення.

Рішення є остаточним та оскарженню в касаційному порядку не підлягає.

Головуючий:

О.Ф. Павлишин

Судді:

А.С. Никифоров

Д.С. Чорненька